

Rheezermaten

Rheezermaten ligt grotendeels in een geïsoleerd geraakte meanderbocht in de uiterwaarden van de Vecht ten westen van Hardenberg (Overijssel). Aan de noordzijde zijn enkele hectares trilveenvegetatie aanwezig in een serie parallel lopende voormalige trekpaten. De kwaliteit gaat langzaam achteruit door verzuring. Om het te behouden en een vergroting van het trilveenoppervlak te krijgen, streeft Staatsbosbeheer hier – al vanaf ca. 1977 – naar natuurlijker peilregime en extensiever natuurbeheer. De sleutel tot succes is vergroting van de invloed van kwel. Om een beter inzicht te verwerven in het ecosysteem en de maatregelen om de doelen te realiseren, is in 2015 een landschaps-ecologisch onderzoek uitgevoerd door Staatsbosbeheer en Waterschap Vechtstromen. De al beschikbare gegevens zijn aangevuld met gebiedsdekkende inventarisaties van bodem, grondwaterstand, grondwaterkwaliteit en drainagemiddelen. Daarnaast zijn drie raaien uitgezet om ecohydrologische profielen te maken en zijn in twee afvoerende waterlopen afvoer- en waterkwaliteitsmetingen uitgevoerd. De conclusie van het onderzoek is dat het goed mogelijk is om in de Rheezermaten met beperkte maatregelen een halfnatuurlijk beekdaltrilveen met bijbehorende natuurlijke gradiënten te realiseren. Cruciaal zijn het dempen van interne en verondiepen van aan het reservaat grenzende sloten en greppels, en het hoger opstuwen van de oude Vechtarm, zodat in de zomer minder verdroging optreedt en in de winter minder ophoping van zuur neerslagwater in de toplaag van de bodem. Het landbouwkundig gebruik van een aantal percelen zal dan niet voortgezet kunnen worden, maar die gronden hebben grote potenties voor veldruischraallanden en blauwgraslanden en ze vallen binnen de begrenzing van het NNN (oude EHS). Rheezermaten heeft een hydrologisch systeem dat door de grote hoogteverschillen met de omgeving en de relatief grote doorlatendheid van de veenbodem in de oude meander, veel lokale kwel ontvangt; vooral aan de noordzijde (geschat op 10 mm/dag). De grondwaterstanden zijn de laatste decennia gestegen door het staken van diepe grondwateronttrekkingen in de omgeving, en, intern, door het stuwen van de oude Vechtarm en gedeeltelijke verlandings van afvoerende sloten en greppels. Deze vernatting is zichtbaar in de vegetatieontwikkeling. Sinds het beheer grotendeels door Staatsbosbeheer wordt uitgevoerd, treedt een verschuiving op van vochtige hooilanden naar dotterbloemhooilanden en vervolgens grote zeggenmoerassen. <http://edepot.wur.nl/383114>

De Hege Tjoele

De afgelopen jaren is er door Staatsbosbeheer vanuit Twijzel (Friesland) flink werk verzet om het singellandschap in de Polder Rohel in de Mieden, de zogenaamde Hege Tjoele, te herstellen.

De bijdragen zijn verzameld en geschreven door: Bureau Bio-redactie, drs. Moniek J.Nooren, Centrumlaan 10, 686g VE Heveadorp, e-mailadres: M.Nooren@inter.NL.net

Staatsbosbeheer beheert er inmiddels een behoorlijk groot aaneengesloten gebied met graslanden en (restanten van) elzensingels. Onderzoek toonde aan dat in delen van de singels autochtone soorten groeien: bomen en struiken die vermoedelijk al eeuwen in het gebied voorkomen. Autochtone soorten in Polder Rohel zijn Els (*Alnus glutinosa*), Es (*Fraxinus excelsior*), verschillende soorten meidoorn en rozen. Van de Tweestijlige meidoorn (*Crataegus laevigata*) is polder Rohel de meest noordelijke groeiplaats in Nederland. Schijnviltroos (*Rosa pseudoscabriuscula*) is zeldzaam en de populatie van de Mieden is waarschijnlijk de grootste in heel Nederland. Mossen, paddenstoelen, vogels, muizen en zeer veel insecten – allerlei uiteenlopende organismen hebben zich eeuwenlang in dit landschap kunnen handhaven dankzij de aanwezigheid van de bomen en struiken in de singels. Van de singels in de Hege Tjoele was op veel plekken niet veel meer over dan sterk door vee aangevreten bomen. Ook was aan te nemen dat er singels waren verdwenen. Een vergelijking van luchtfoto's met topografische kaarten gaf een duidelijk beeld van de aantastingen. Staatsbosbeheer besloot verdwenen singels opnieuw aan te planten en nieuwe rasters te plaatsen zowel langs nieuwe als bestaande singels. In 2013 zijn de herstelwerkzaamheden gestart en inmiddels zijn er enkele honderden bomen en struiken aangeplant en is met veel hulp van vrijwilligers er al bijna 20 kilometer raster geplaatst. 'Smûkskaedsjend

beäntegrien ðeral yn 't roun!' zo beschrijft boswachter Jakob Hanenburg het resultaat. Uit Wäldsang: 'Schaduwend lover alom in het rond.' De eerste aangeplante elzen zijn nu ruim drie meter hoog. Bramen overwoekeren het raster en bieden vruchten en nectar aan, en Grasmus (*Sylvia communis*) en Braamsluiper (*Sylvia curruca*) vinden er een plek om te nestelen.

Wedstrijden

Voor publiciteit en het binnenhalen van subsidies zijn dit jaar allerlei wedstrijden uitgeschreven – ook op gebied van natuur en landschap. Staatsbosbeheer doet uiteraard daaraan mee, bijvoorbeeld met twee wedstrijden waarvan in november de uitslag bekend wordt gemaakt.

Nummer een: de door het Ministerie van EZ uitgeschreven verkiezing tot 'Mooiste Natuurgebied van Nederland'. Een publiekverkiezing via de speciale

verkiezingswebsite www.mooistenatuurgebied.nl.

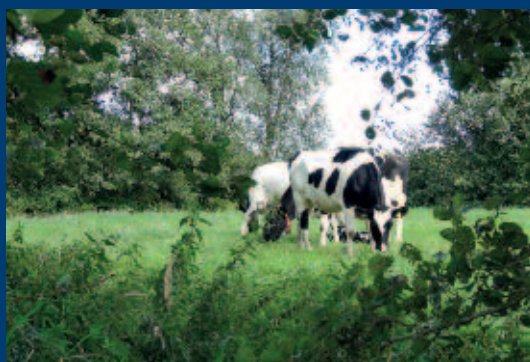
Wie de winnaar ook wordt: grote kans dat een Staatsbosbeheergebied daar deel van uitmaakt!

Nummer twee: de verkiezing van 'de soort van Groningen'. Boswachter Leon Luiten heeft hiervoor Steenbraam (*Rubus saxatilis*) voorgedragen. Het publiek kiest via de website de top-drie-soorten; daarna wordt de keuze van kinderen en scholen bepalend, zie <http://www.provinciegroningen.nl/uitvoering/natuur-en-landschap/soort-van-groningen/>.

Rheezermaten

(foto: Herrman Brink)

Smûkskaedsjend beäntegrien

(foto: Jacob Hanenburg)

